У пошані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 144. ЧЕТВЕР, 13-го СЕРПНЯ 1970 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 13, 1970 No. 144. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 12 серпня 1970 р.

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ СХВАЛИВ ЗАКОНОПРОЄКТ, згідно з яким державна скарбниця зможе видаткувати впродовж найближчих трьох років 395 мільйонів долярів на боротьбу проти алькоголізму. Проєктується зорганізувати Крайовий Інститут для запобігання і контролі над вживанням алькоголю. Інститут буде при Публічному Уряді Здоров'я ЗСА. Про схвалення цього проєкту дбав сенатор демократ з Айови Гаролд Гюз, колишній алькоголік. Тепер цей законопроєкт переслали до Палати Репрезентантів. Працю над цим проєктом зачне Палатна Торговельна Комісія.

КРАЙОВЕ СТУДЕНТСЬКЕ ТОВАРИСТВО вирішило заплатити „репарації" Крайовому Товариству Чорних Студентів в сумі 50,000 долярів. Ці „репарації" (відшкодування) обіцяло заплатити Студентське Товариство на своєму минулорічному Конґресі. Цього року минулорічну ухвалу здійснено цим способом, що 500 шкіл, які є членами КСТовариства, заплатять по 100 долярів, що дасть суму 50,000 долярів.

8 ВОЯКІВ РЕЗЕРВІСТІВ МОРСЬКОЇ ПІХОТИ, які виконують військові вправи тільки при кінці тижня, відмовилися остригти своє довге волосся згідно з військовим приписом, бо хотіли зберегти теперішні „модні" фризури. Військова команда гостро покарала цих резервістів, які твердили, що вони є вояками тільки при кінці тижня. Три з них дістали від 14-ох до 21-го дня арешту, а крім цього їм не заплачено платні та зменшено їхні ранґи.

ФОРДОВА МОТОРОВА КОМПАНІЯ плянує в найближчому продукційному році випродукувати 400,000 малих авт, т. зв. мініавт, які будуть називатися „Пінто". Відділ „Шевроле" при Дженерал Моторс Корпорейшен також проєктує в найближчому році випустити 400,000 малих возів. Обидві ці автові фірми поборюють малі авта з Европи т. зв. німецькі „фольксваґени", яких цього року мають продати коло 600,000. Вози „Пінто" мають бути на 150 до 200 фунтів важчі від „фольксваґенів". Форд обіцяє, що його авта перевищуватимуть під кожним оглядом дотеперішні „мініавта".

ПАЛАТНА КОМІСІЯ СПОСОБІВ І ЗАСОБІВ схвалила податкові полегші для американських експортерів і одночасно прийняла рішення, які будуть зменшувати імпорт до ЗСА. Обидві ці ухвали є частиною великого законопроєкту про торговельний закон. Мають зорганізувати внутрішню Міжнародну Корпорацію, ціллю якої буде вирішувати податкові полегші від прибутків від експорту товарів. Комісія схвалила обмеження імпорту товарів поза імпортом текстильних товарів та обуви, на які вже визначені квоти.

ПЕРЕДБАЧАЄ КЛОПІТ із електричним струмом під час найближчої зими. Голова Комісії для справ електричного струму Джан Н. Нессікас, промовляючи в Крайовому Пресовому Клюбі у Вашинґтоні, казав, що ще не знати, як цьогорічне літо впливатиме на запаси електричного струму, хоч вже брак електрики відчувався на підземках в Ню Йорку. Та він заявив, що в найближчій зимі може бути поважна недостача електричного струму, бо не знати, чи вдасться розв'язати справу пального. Коли буде гостра зима, то забракне вугілля і внаслідок цього не вистачить електричного струму.

У СВІТІ

З КАЇРО ВІДЛЕТІВ ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У НЮ ЙОРКУ голова делеґації Об'єднаної Арабської Республіки в ОН д-р Мохаммед Г. ель-Заіят. Він заявив, що згідно з одержаними під час свого перебування в Єгипті інструкціями від уряду ОАР, араби будуть вимагати в переговорах в справі замирення виведення ізраїльських військ із усіх окупованих Ізраїлем територій. Мохаммед Г. ельЗаіят відбув в Александрії наради- з президентом ОАР Насером, міністром закордонних справ Ріядом, міністром національного керівництва Гейкалем та головою дипломатичного представництва до ЗСА д-ром Ґорбалем.

ВАЛЬТЕР УЛЬБРІХТ, голова комуністичної Східньонімецької Республіки виступив із закликом до держав Північно - Атлантійського Пакту, як також незв'язаних із цим пактом европейських держав, щоб вони в обличчі зміненої „основно нової ситуації" визнали дипломатично Східню Німеччину, як суверенну й незалежну державу. Політичні кола Західньої Европи трактують цей виступ Ульбріхта, як намагання східньонімецьких комуністів використати підписання договору між Західньою Німеччиною й СССР і закріпити міжнародне становище і престиж Східньої Німеччини.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР ДО З'ЄДИНЕНИХ СТЕЙТІВ АМЕРИКИ ІЦАК РУБІН повернувся з початком цього тижня до Вашинґтону. Його викликали були до Єрусалиму для консультації в справах, зв'язаних із перемир'ям на Середньому Сході, зокрема щодо питання про евентуальне виведення ізраїльських військ із окупованих Ізраїлем в 1967 році арабських територій.

В ЧАСІ МІЖ ЗАКІНЧЕННЯМ ШЕСТИДЕННОЇ ІЗРАЇЛЬСЬКО - АРАБСЬКОЇ ВІЙНИ в червні 1967 році і започаткуванням перемир'я 8 серпня 1970 року згинуло в боях з арабськими повстанцями та з військами Об'єднаної Арабської Республіки й інших арабських держав 642 ізраїльських вояків і 2 033 поранених. В самій шестиденній війні 1967 року згинуло 803 вояків і 2 700 було ранених.

ПРЕЗИДЕНТ КОНҐО генерал Джозеф Д. Мобуту, відвідав в понеділок 10 серпня ц. р., після своєї візити у Вашинґтоні, Об'єднані Нації в Ню Йорку і був почесним гостем генерального секретаря ОН У Танта, який влаштував для нього окреме прийняття.

В СІНҐАПУРІ відбулася в неділю 9 серпня ц. р. велика маніфестація для відзначення п'ятиріччя незалежности сінґапурської республіки. В параді взяло участь 25 тисяч осіб, як також військові сухопутні, панцерні й летунські з'єднання.

ПРОВЕДЕНЕ ІНФОРМАЦІЙНОЮ АҐЕНЦІЄЮ ЗСА опитування в різних країнах Европи й Азії виявило факт зменшення довір'я до ЗСА в цих країнах внаслідок здійсненої Америкою інтервенції в Камбоджі. Було проведене це опитування ще перед виведенням американських військ із Камбоджі. За американською інтервенцією в Камбоджі заявилися більшість опитуваних тільки в таких країнах, як Філіпіни й Австралія.

Ніксон поставив вето проти двох законопроєктів

Вашинґтон. — Президент Ніксон 11-го серпня поставив вето проти двох законопроєктів, називаючи їх інфляційними, бо Конґрес збільшив запропоновані Урядом видатки на більше як один більйон долярів. Президент відослав ці законопроєкти до Палати Репрезентантів. Ці проєкти це: 1. Схвалення 4.4. більйона долярів на Департамент Освіти, яка то сума є на 543 мільйони більша від тієї, яку запроєктував був Уряд. 2. Признання 18.1 більйона долярів на так звані „незалежні аґенції": Крайову Аеронавтичну і Космічну Аґенцію, на Департамент Мешканевих Справ і Міського Розвитку та інші аґенції. Ця сума є на 541 мільйон більша від запропонованих витрат Урядом. Вето Президента проти цих проєктів стало несподіванкою для великого числа членів Конґресу. Демократичні члени Конґресу виступили проти Ніксона. Провідники обидвох партій заявили, що напевно знайдеться потрібна більшість двох третіх голосів, щоб перемогти вето Ніксона проти видатків в сумі 4.4 більйона долярів на освітні цілі. Та немає такої певности щодо більшости, потрібної для перемоги вето проти видатків в сумі 18.1 більйона. Президент Ніксон з'явився перед журналістами і сказав, що він розуміє членів Конґресу в цьому виборчому році, які стараються про перевибір і які схвалюють якнайбільші видатки, щоб „приподобатися" виборцям. Але він, як Президент, дбає про добро цілої країни, а не тільки одної групи американців. Ніксон заявив, що коли б він сказав „так" і підписав ці законопроєкти, то цим самим він сказав би „так" в справі більших цін, „так" в справі більших відсотків від позичок, і „так" в справі більших податків. Конґрес схвалює більші видатки, які корисні будуть для частини американських громадян, а Президент не підписує схвалених законопроєктів, бо дбає про добро цілої країни.

Президент підписав закон про поширення допомоги для безробітних на 4.7 мільйона осіб

Вашинґтон. — Президент Ніксон підписав новий закон, згідно з яким 4,700,000 осіб мають право діставати допомогу під час втрати праці. До цієї категорії належать такі робітники, які досі не діставали підмоги, коли втратили були працю: 1. Ті робітники, що є затруднені в осіб, які мають від одного до трьох робітників. 2. Деякі робітники, що затруднені в сільському господарстві. 3. Працівники в неприбуткових підприємствах, в стейтових шпиталях, в коледжах і університетах (до цієї категорії належать і професори), в повітових і міських інституціях та деякі американці, що працюють за кордоном. Тепер число робітників, які мають право діставати підмогу на час безробіття, становить 63.500.000. Підмогу дістається впродовж 26 тижнів, а коли число безробітних більше як 4.6 відсотка всіх робітних сил країни, тоді з допомоги для безробітних можна користати ще додаткових 13-ох тижнів.

Уряд дістав проєкт зреформувати 6 федеральних аґенцій

Вашинґтон. — Дорадча Рада, найменована президентом Ніксоном, предложила Урядові рекомендації зреформувати 6 федеральних реґуляційних аґенцій з усіх сімох. Ця Рада пропонує, щоб Уряд вніс до Конґресу потрібні проєкти в справі реорганізації аґенцій, які мали б бути більше чутливі на громадські інтереси, краще достосовані до змін на ринку та могли б легше виконувати свої завдання. Дорадча Рада рекомендує переорганізувати такі аґенції: Федеральну Морську Комісію, Цивільну Аеронавтичну Раду, Федеральну Електричну Комісію та Комісію в справах біржі і забезпечень. Реорганізація цих аґенцій полягала б в тому, що їхні голови дістали б більші повновласті та могли б ставити вето проти рішень комісарів та реченець їхнього урядування був би довший. Вони мали б мати вплив на бюджет своїх комісій. Рада пропонує консолідацію різних форм транспорту, а саме об'єднати в одній аґенції Міжстейтову Торговельну Комісію, Федеральну Морську Комісію і навіть Цивільну Аеронавтичну Раду. В колах Уряду президента Ніксона немає великої охоти здійснювати рекомендації Дорадчої Ради.

Перший Відділ ОДВУ відзначив на Оселі Ольжича своє 40-річчя

Лігайтон (П. Р.). — Перший Відділ Організації Державного Відродження України (ОДВУ) з Асторії, Н. Й., який зорганізував 5 липня 1929 р. сл. п. полк. Євген Коновалець, відбув тут свої 40-річні святкування на Оселі ім. О. Ольжича в Лігайтоні, Па. в днях 1-го й 2-го серпня ц. р.

Вже в суботу 1-го серпня багато гостей мало нагоду оглядати виставку рідкісних знимок, книг та листів із архіву Відділу, а між ними листи з підписами полк. Є. Коновальця, Сеника - Грибівського та інших визначних націоналістичних діячів. В суботу вечером членство 1-го Відділу ОДВУ провело час із друзями інших осередків на танковій забаві у великій залі Оселі та любувалося разом із численними гістьми мистецькою програмою вечора, а це виступом тріо „Соловейків" із Филядельфії під керівництвом проф. Зої Маркович. Захоплена публіка нагороджувала „Соловейків" грімкими оплесками й вимагала наддатків. К о н ферансьєрами програми були знані артисти театру з Філядельфії: Пінот і Оксана Рудакевичі, які не лише представляли учасників виступу й точки програми, але які бавили присутніх своїми дотепами й історійками.

В неділю о. Богдан Левицький, парох Мек Аду, в рівночасно парох Оселі Ольжича та духовий опікун дитячих таборів УЗХ на Оселі, відправив Службу Божу та панахиду по основоположникові сл. п. полк. Є. Коновальцеві та померших членах 1-го Відділу. В Богослужбах взяли участь члени Відділу ОДВУ з Асторії, Ню Йорку, Філядельфії, Аллентавну й Лігайтону зі своїми прапорами та численні гості й поселенці. Отець Б. Левицький виголосив відповідну проповідь. В час Богослужень співав молодечий дівочий хор із Мек Аду.

По панахиді всі запрошені перейшли до великої залі

Закінчення на стор. 4-ій

Канцлер Брандт прибув до Москви, щоб підписати договір між СССР і Західньою Німеччиною

Москва. — У вівторок 11 серпня ц. р. сюди прилетів спеціяльним літаком Люфтганза-707 президент Захід. Німеччини Віллі Брандт з супроводом для підписання устійненого у Москві під час одинадцятиденних переговорів міністрів закордонних справ СССР і Західньої Німеччини договору про нестосування сили в розв'язуванні непорозумінь і конфліктів і з визнанням сучасних границь між Західньою і Східньою Німеччиною та між Польщею і Східньою Німеччиною. Прибув Брандт до Москви в супроводі своїх найближчих співробітників і понад 100 західньонімецьких журналістів. Приїзд його до Москви був спізнений на дві години, бо безпосередньо перед відлетом літака керівництво летовища в Бонні одержало фальшиве попередження, що в літак покладена бомба. Вітав прибулого на летовище Внуково біля Москви Брандта і членів західньонімецької делеґації дуже сердечно прем'єр Совєтського Союзу Алексєй Н. Косиґін і на вітання відповів Брандт подякою й короткою заявою, що „ми прибуваємо пізно, але все ж таки прибуваємо". Після цього Брандт разом з Косиґіним перейшли перед фронтом вишикуваної на летовищі почесної військової ґвардії. З летовища Брандт і члени його почоту переїхали до призначених їм на Ленінських Горах під Москвою приміщень. Підписання договору між Совєтським Союзом і Західньою Німеччиною, що її досі совєтська пропаґанда представляла, як „остою німецького реваншизму" і її керівників як „паліїв війни", визначено на середу 12 серпня й урядові совєтські чинники та совєтська преса трактують цю подію, як „історичне досягнення" совєтської політики „закріплення миру" в Европі. Ще перед підписанням договору і офіційною публікацією його тексту два західньонімецькі щоденники „Ді Вельт" та „Більд Цайтунґ" опублікували, без відома і згоди боннського уряду, докладний його текст, заявляючи, що „народ має право знати" про те, що діється чи буде діятися. Текст приготованого до підписання в середу 12 серпня договору складається із п'яти параграфів. У першому з них обидві сторони, і Совєтський Союз і Західня Німеччина, або Федеративна Республіка Німеччини, стверджують, що „важливим завданням їхньої політики є вдержування миру і злагіднювання конфліктів" і що вони сприятимуть нормалізації ситуації в Европі. У другій точці вони стверджують, що всі непорозуміння між собою вони розв'язуватимуть з допомогою мирних засобів, і в третій вони заявляють непорушність існуючих сьогодні границь в Европі, включно із лінією Одри - Ніси, яка становить західню границю Польської Народної Республіки, як також із існуючим тепер кордоном між Західньою і Східньою Німечиною. Четвертий параграф договору стверджує, що він не порушує в нічому встановлених досі обома сторонами договорів і домовлень і в п'ятому сказано, що він увійде в дію після його ратифікації обома державами.

В'єтнамські війська перебирають оборону кордонів з Камбоджею і Ляосом

Сайґон, Південний В'єтнам. Згідно з урядовими інформаціями, південно - в'єтнамські війська поступово перебирають оборону кордонів своєї країни із просякненими комуністами Камбоджею і Ляосом. Американці обмежують там свою активність до обслуги важкої артилерії та підтримки боєвих південно - в'єтнамських частин гелікоптерами і важкими бомбардувальниками. За останніх три місяці південно - в'єтнамські війська майже вцілості перебрали від американців фронтову прикордонну охорону, за винятком ще тільки малих теренів в джунґлях і горах. Американське командування запевняє, що ці зміни переведено завдяки завершеній боєвій підготові південно-в'єтнамських частин та без риску їхньої поразки.

Палестинські партизани продовжують війну проти Ізраїлю

Єрусалим. — Між Ізраїлем і арабськими країнами заіснувало перемир'я, як вони погодились на американську пропозицію переговорів, але цього перемир'я не визнають арабські палестинські партизани і продовжують свою війну проти Ізраїлю — стверджує командування ізраїльських військ. Це тим замітніше, що Об'єднана Арабська Республіка і Йорданія, прийнявши пропозицію на перемир'я, припинили доставу зброї та всю іншу підтримку для партизанів, які продовжують свої атаки проти Ізраїлю головно з ливанської території. Партизанський провід, продовжуючи свою терористичну акцію проти Ізраїлю, рівночасно обвинувачує президента Нассера та короля Гуссейна в „зраді" арабських інтересів.

На Прикарпатті шість годин горіли колгоспні поля

Київ. — Понад шість годин колгоспники та викликана частина совєтської армії гасили велику пожежу, що охопила головно поля з урожаєм пшениці й ін. культур колгоспу ім. Дзержинського. В пресі і радіомовленнях не подавалась точна назва місцевости, лише „на південному кордоні СССР" та „вогонь міг перекинутись у гори". Московська „Правда" з 7-го серпня подала вістку, підписану підполковником п р и кордонної сторожі І. Сбітнєвим, „з південного кордону СССР". Передаємо найголовніше: „На заставі залунав дзвінок з колгоспу ім. Дзержинського: горіли масиви пшениці. Туди помчали прикордонники. Спільно з колгоспниками, які вишикувались у декілька лав підряд, вояки гасили вогонь, забивали високе полум'я. Доводилось що кілька хвилин змінювати людей, бо на них затлівався одяг, нестерпний жар обпалював тіло. Вояки, на чолі з офіцером Воробйовим зробили все можливе, не дозволили вогню знищити пшеницю й перекинутись у гори, де паслись тисячі тварин. Відвага людей перемогла стихію після понад шестигодинної боротьби". Нічого не згадується про причини пожежі. За відвагу було відзначено кількох вояків: В. Білика, Р. Гімранова, М. Маколенка

В Ню Йорку влаштовано дві виставки Архипенка

Ню Йорк (С. Г.). — Літній сезон у ню-йоркському мистецтві належить до зовсім неактивних, за винятком музеїв, які мають багато відвідувачів переважно з провінції. Але музейні виставки звичайно розраховані на довший протяг часу. Так сталося і з виставкою „Архипенко: паризькі роки" в Музеї Модерного Мистецтва, що відкрита від 20-го липня до 18 жовтня. Вона обіймає 33 твори скульптури і рисунків, що постали в роках від 1908 до 1921. Критика вважає, що це були найбільш творчі роки Архипенка, він стояв тоді в аванґарді мистецьких ідей своєї доби і в скульптурі започаткував ту революцію, що її в малярстві зробив Пікассо.

Олександер Архипенко

Два роки пізніше, після не менш активної творчости в Берліні, яка фактично уґрунтувала його славу в европейському мистецтві, Архипенко переїхав на постійне перебування до Америки. Своєрідним з а в ершенням берлінського періоду була зразково видана його монографія пера проф. Ганса Гільдебрандта (В-во „Українське слово", Берлін 1923), з українським і напереміну англійським, французьким, німецьким, а пізніш і еспанським текстами. Рокам Архипенка в Америці, 1923 до його смерти 1964 року, присвячена друга виставка в ґалерії Бернарда Данеберґа (Медізон Евню ч. 1000). На ній показано 26 скульптур цього американського періоду. Обі виставки знайшли широкий відгомін в американському мистецькому світі, на них появилася низка поважних рецензій, м. і., у „Таймсі" і „Нюсвіку".

Вже давніше доводилося читати, що Америка не доросла до мистця такого по-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Тижневикові „Український Голос" у Вінніпезі сповнилося 60 років

Вінніпеґ. — Зареєстрований в 1909 році тижневик „Український Голос", перше число якого вийшло з друку в березні 1910 року, відзначає свій діямантовий ювілей служби українській громаді. Тижневик видає Видавнича Спілка „Тризуб", відповідальним редактором „Українського Голосу" є від багатьох років І. Сирник. З нагоди 60-ліття, число „Українського Голосу" з 29-го липня 1970 р. вийшло в побільшеному розмірі, на 36 сторінках, з додатком — фоторепродукцією першого числа з „16 марця 1910 р." На перших сторінках надруковано багато привітів, що їх одержала Видавнича Спілка й Редакція газети. Заступник Митрополита УГПЦеркви в Канаді, архиєпископ Михаїл, у привіті писав, що „орган світський, але скільки він причинився до організації Української Греко-Православної Церкви в Канаді!" Прем'єр Канади П'єр Еліот Трудо в своєму привіті зазначив, що „нашим спільним ідеалом є спільнота, яка не накидає іншим єдиного шляху життя, а яка визнає й заохочує вклад кожної групи в скарбницю канадійської громадськости". В привіті прем'єра Трудо зазначено: „З приємністю пересилаю найкращі побажання канадійським громадянам українського походження, які роблять такий великий вклад у багатство й різноманітність канадійського життя". Губернатор провінції Манітоби, до якої належить місто Вінніпеґ, Р. Бовлс, у привіті зазначив: „У нас немає мистецтва, бизнесу чи професії, що не були б тепер збагачені шановними представниками українського роду". В ювілейному числі „Українського Голосу" надруковано багато спогадів з минулих років, декілька передовиць із старих чисел тижневика, сучасні інформації тощо. „Свобода" щиро прилучується до багатьох привітань і ґратуляцій з нагоди ювілею своєї посестри та бажає їй найкращих успіхів у продовжуванні своєї служби громаді і правді.

Режимні літературознавці виступають проти „регабілітації" В. Винниченка в УССР

Київ. — Орган Правління Спілки Письменників України „Літературна Україна" надрукував у числі 61 з 4 серпня ц.р. велику статтю п. н. „Перед судом історії", що її підписали три режимні літературознавці, усе кандидати філологічних наук, маловідомі своїми працями й дослідженнями: Сергій Зубков, заступник директора Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УССР та Анатолій Ковтуненко і Федір Погребняк, обидва старші наукові співробітники названого Інституту. В статті,що її треба трактувати як вияв офіційного становища режимних чинників на Україні, зокрема ж керівництва Комуністичної партії України, засуджуються донедавні спроби деяких письменників і літературних критиків в УССР добитися хочби частинної „регабілітації" відомого українського письменника і політичного діяча Володимира Винниченка і дозволу на публікування його вибраних творів в УССР. Представивши коротко життьовий і творчий шлях Володимира Винниченка, автори „колективної" статті „Перед судом історії", намагаються доводити, що критично а то й неґативно ставилися до творчости Винниченка „революційно - демократичні" критики такі, як І. Франко та Леся Українка і пригадують, що творчість В. Винниченка була гостро критикована й засуджувана особливо ж В. І. Леніним і російським письменником М. Горьким. Закінчується стаття засудженням політичної діяльности В. Винниченка, як „буржуазного націоналіста", який проводив „войовничу антирадянську політику" і ствердженням, що ніякої мови й не може бути про будь-яку переоцінку „радянського ставлення" до творчости Володимира Винниченка. „Останнім часом, — пишуть автори статті „Перед судом історії — деякі кола буржуазно-націоналістичної еміґрації все більш чіпляються за постать Винниченка, прагнучи використати його ім'я і твори в брудній наклепницькій кампанії проти Радянської України, нашого суспільного ладу. Вболівальники за долю „забутого"

(Закінчення на стор. 4-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Приклад Давфину

Невеличке містечко Давфин у канадійській провінції Манітоба, біля якого 73 роки тому тодішній редактор „Свободи" о. Нестор Дмитрів відправив для українських поселенців першу українську Службу Божу на канадійській землі, стало сьогодні прикладом того, що можна досягнути доброю організацією, мавши до розпорядження велику атракційну силу української культури.

Як відомо, від п'яти років у Давфині відбуваються з кінцем липня та початком серпня Українські Національні фестивалі Канади. Перший, другий і до деякої міри навіть третій роки після їх започаткування знали про ці фестивалі довколишні громадяни. Однак уже після першого такого фестивалю п'ять років тому виявилася величезна атракційна сила в їх нав'язуванні до українських піонерських часів у Канаді та модерних здобутків української культури. Минулого року, коли до скромної участи в тих фестивалях приступив Український Народний Союз, мавши до цього — можна б сказати — „піонерську причину" в тому, що саме ця установа вже в самих початках свого 76-літнього існування зацікавилася долею українських поселенців в Канаді і вислала туди свого представника в особі о. Нестора Дмитрова, фестивалі почали прибирати майже міжнародний характер, про що може посвідчити минулорічна участь у них кругло 30.000 осіб, а цього року та участь добігала вже до 50.000 осіб.

Що більше, зваживши на атракційність цих фестивалів, ними почала цікавитися й урядова Канада, і немає сумніву, що незабаром ті імпрези стануть справді всеканадійськими культурними здвигами виразного українського культурного характеру, чого нашим давфинцям і взагалі українцям в Канаді можна тільки щиро бажати.

Добрі приклади завжди заслуговують на те, щоб їх наслідувати. Мавши на увазі успіхи українських фестивалів у Давфині, аж напрошується питання: чи не можна б щось подібне заініціювати та розвивати і в З'єднаних Стейтах Америки? Деяка спроба в цьому напрямку вже була, як Український Народний Союз у своє 75-річчя минулого року влаштував ювілейні святкування у своїй „колисці" в Шамокіні. Але не відразу Рим збудували. Такі і подібні заходи заслуговують на те, щоб їх продовжувати, і продовжувати, зокрема, під кутом нашої молоді, чи — як це голосить ювілейне гасло УНСоюзу — з „лицем до молоді", пам'ятаючи, що успіх кожного почину залежить від вложеного в нього труду. Саме в цьому відношенні Давфин дає добрий приклад.

Еміграція з СССР

Минулого року до ЗСА прибули офіційно, як емігранти, 288 осіб совєтських громадян, переважно старшого віку. В 1940-их роках з СССР взагалі не можна було емігрувати, в 1950-их прохилилась вузенька щілина в „кордоні на замку". Відтоді щороку сотня - дві легально виїздять із Совєтського Союзу, щоб розпочати нове життя у вільному світі. Але уряд дозволяє виїздити лише таким, які вже віддали в СССР свої трудові роки. Коли ж вони впродовж свого життя щось заробили і придбали, то, виїжджаючи, мусять за совєтським законом все залишити: емігрант може взяти з собою „добра" лише на 100 долярів, один перстень та один годинник. Часто роками чекає кандидат на виїзд відповіді від совєтського уряду, хоча американський уряд старається якнайшвидше задовольняти прохання родини апліканта. З СССР випускають тих нечисленних щасливців лише задля зустрічі з родиною за кордоном. Ніяких політичних, релігійних, національних мотивів большевицький режим не визнає; хто б на них покликався, то поїхав би не до Америки, а в Мордовію.

Щоденник „Вашингтон Пост" з 31-го липня ц. р. подавав, що всі совєтські емігранти виїздять з єдиного летовища — Шереметьєво під Москвою, що вони бояться до останньої секунди перед відлетом, щоб їх не завернули. Ця ж газета подала, що найбільше емігрують, з того мізерно малого числа, дозволеного Москвою, підсовєтських громадян, які не належать до російського народу: „Найбільший відсоток емігрантів з СССР до ЗСА становлять люди національних меншин. Вони виїжджають із балтійських республік Латвії, Литви й Естонії або з польської України чи Вірменії; стараються виемігрувати і жиди. Очевидно, „Вашингтон Пост" мав на увазі не „польську Україну", а західні області України.

СССР проголошує себе найбільш гуманним, миролюбним, носієм справедливости. Та приклад з емігрантами виразно заперечує всі ці проголошування диктаторсько-шовіністичного російського режиму.

Валерій Остапенко

ПОЛІТИКА, СТРАТЕГІЯ... І „СВОБОДА"

Можливо, хтось із читачів „Свободи" звернув увагу на те, що друковані в цьому часописі аналітичні статті про в'єтнамську війну ніби випереджували висловлювання на цю ж тему деяких політичних і військових діячів Америки. Останнім же часом ці висловлювання почали перетворюватись в конкретні дії, тобто сучасна американська політика і воєнна тактика у В'єтнамі переходять зміни саме в тому напрямку, який указувала на своїх сторінках „Свобода".

Як тільки почалися у В'єтнамі воєнні дії з участю американських з б р ойних сил, наш часопис писав, що американці з а с тосовують там тактику, невідповідну ні до умов місцевости ні до характеру дій ворога, і що таку тактику треба пристосувати до умов партизанської війни. Потім у В'єтнамі створено т. зв. „демілітаризовану зону", на яку американці покладали велику надію як на засіб урегулювання суто воєнних і навіть політичних відносин. „Свобода" це гостро скритикувала, вказавши, що ота злощасна зона перетвориться у фактор, який „здемілітаризує" для американців основні форми й засоби збройної боротьби, а ворог використає її, як і „невтралітет" Камбоджі, для своїх воєнних операцій.

Слідуючи своїм реалістичним поглядам на події у В'єтнамі, наш часопис не раз нагадував, що в'єтнамська війна — це не клясична державно - національна війна, коли один народ, як цілість, воює проти іншого народу, що у В'єтнамі воює передусім свій проти свого, американці ж там „чужі" — щодо психіки, мови, звичаїв і родинних зв'язків. Тільки свої національні частини, доказувала „Свобода", зможуть перемогти в'єтнамських комуністів. Але ці частини не можуть бути чимсь другорядним, якимись пасинками поруч з модерними американськими дивізіями.

І, нарешті, в серії аналітичних статтей про в'єтнамську війну „Свобода" звернула особливу увагу на психологічний фактор, чого ніхто до того часу не робив — ні політичне керівництво, ні воєнне командування, ні преса, як виразник суспільної опінії.

Тепер ми є свідками, як починає змінюватись американська політика і воєнна тактика у В'єтнамі: у Вашингтоні нарешті заговорили про „в'єтнамізацію", у Пентагоні вже плянують перевишколення частини південнов'єтнамської армії в партизанській тактиці, щождо важливости психологічного фактору, то на це, вперше за всю війну, вказав президент Ніксон у своєму недавньому зверненні до нації.

Правильність суджень нашого часопису підтвердилась і на „внутрішньому фронті". В той час, коли урядові чинники Америки і вся її преса займалися „ублажнюванням" різних протиурядових демонстрацій, „Свобода" назвала ці демонстрації зрадницькими, а їхніх організаторів і учасників — покидьками суспільства. На другий день (цікавий збіг обставин!) Президент у своєму виступі, несподівано для всіх, гостро засудив порушників порядку в країні. Йому послідував віце - президент. Промовляючи на закінченні навчального року у Воєнній Академії ЗСА, Еґню говорив про героїв, що гинуть у В'єтнамі, і про зрадників, що спричиняють замішання в країні. Президент і його заступник майже буквально повторили те, що напередодні писалося в „Свободі".

Звичайно, тяжко повірити, що тут мала місце якась „змова", як і ніхто не повірить, що редактори „Свободи" та її співпрацівники є компетентнішими в сучасній політиці і стратегії більше ніж провідні люди Америки. І вже зовсім неймовірним є, щоб Президент, якийсь сенатор чи генерал з Пентагону свої виступи і дії засновували на писаннях еміграційного чужомовного часопису, яким є наша „Свобода".

Отже, єдиним поясненням такого „збігу обставин" є факт, що в питаннях політики і історії, як і в керівництві внутрішнім життям держави, є речі, про які не може бути кількох суджень, що в своїй основі політика і стратегія є клясичні, що державна політика і війна мають закони, які не можна обійти. Сучасна ж міжнародна політика і сучасна військова справа набули деяких нових, властивих нашій добі, форм та методів боротьби. І тут уся справа в тому, хто скоріше це усвідомить.

Те ж, що наші журналісти у своїх статтях про в'єтнамську війну і події зв'язані з нею „випереджують" висловлювання на цю ж тему провідних людей Америки — пояснюються просто тим, що у наших людей куди більше, ніж у людей західнього світу, розвинений елемент раціоналізму, отой „чистий розум", відносно усього комуністичного — чи то політика й тактика комуністів у В'єтнамі, чи їхня пропаґанда і підривна діяльність в Америці.

Однак, виявляти цей раціоналізм у чомусь конкретному, на практиці ми уникаємо. І тому наші словесні виступи проти комунізму лишаються серед нас, як кажуть, „для внутрішнього вжитку". Навіть у даному випадку, коли ми констатуємо правильність поглядів „Свободи", конкретно, її корисну пропаґандивну ролю в боротьбі проти комунізму — ми більше як переконані, що це не вийде поза межі кольпортажу нашого часопису. І не тому, що, припустімо, американське оточення не цікавиться нашою діяльністю або відповідні державні чинники не бажають нашої співучасти в державнотворчому житті країни і її обороні проти ворогів.

Американці свою політику, дипломатію і стратегію здійснюють з участю різних дорадників і фахівців неамериканського п о ходження. Чому серед них немає, або майже немає, українців — це питання лишається відкритим. Можливо, цей наш недолік пояснюється тим, що наша молодь і ті старші люди, що вирішили здобути в цій країні високу освіту, якийсь конкретний фах, як правило, вибирають ділянки „прибуткові" або такі „невтральні", як філософія, соціологія, славістика.

Політика, д и п л оматія, військова справа, журналістика — ось ті ділянки, в яких наші люди змогли б ефективно з а с т осовувати свої практичні знання, отой свій раціоналізм проти всього комуністичного — тим самим безпосередньо включитися і в державнотворче життя країни та її змагання за кращу долю інших країн, хто знає, може й України.

І нашим працівникам пера тоді було б легше на душі. Їх уже не турбувало б, що їхні писання на важливі теми лишаються отак собі, для „внутрішнього вжитку".

Пантелеймон Ковалів

ПРОФ. ВАСИЛЬ ЧАПЛЕНКО

(З нагоди 70-річчя з дня народження)

Цього року сповнилось 70 років з дня народження і 50 років літературно - наукової праці відомого українського письменника і вченого Василя Чапленка. Отже, ми відзначаємо його подвійний ювілей.

Народився він на Україні в 1900 році, вчився в Учительській Семінарії та в Інституті Народної Освіти (І-НО), відбувши Аспірантуру при Науково - Дослідчій Катедрі Українознавства.

В своїй творчій діяльності проф. В. Чапленко виявив себе надзвичайно плідним і многогранним, як ніхто інший з письменників і вчених. Свою творчу діяльність він скерував у двох напрямках — в літературному і мовознавчому.

Першу літературну діяльність він розпочав у ранній молодості. Перший його вірш „Колись і тепер" був надрукований у провінційній газеті в 1919 році. А далі під різними псевдонімами друкувалися в 20-ох роках і інші його твори — поезії, оповідання і повісті.

Згідно з „Бібліографією", що вийшла в опрацюванні Наталії Чапленко, дружини ювілята ще в 1964 році, з пізнішими додатками в машинописі, проф. В. Чапленко досі опублікував: 1 роман, 8 повістей, 17 п'єс, 63 оповідання, 291 статтей і дослідів, 60 віршованих творів, 120 рецензій та багато нарисів, фейлетонів, нотаток тощо — разом 634 одиниці.

З більших його літературних творів слід відзначити: Ч о р н о морці (1948, 1957), Півтора людського (1952), Зойк (1957), Українці (1960), Загибіль Перемітька (1961), П и в о р із (1965) та ін. Всі твори відзначаються красою мови, своєрідністю мови Василя Чапленка, яку я описав в окремій статті, надрукованій в журналі „Північне сяйво", 4. 5.

Крім цих літературних творів, треба згадати його наукові праці, видані окремими книжками: „Сонет в українській поезії". Історично - теоретична розвідка (Одеса, 1929), „Українізми в мові М. Гоголя" (Авгсбурґ, 1948), „Мова Слова о полку Ігореві" (Вінніпеґ, 1950), „Українська літературна мова, її виникнення й розвиток" (т. І, Н. Й., 1955; т. ІІ, Ню Йорк, вип. І, 1962), „Дещо про мову". Зб. статтей (Ню Йорк, 1959), „Адигейські мови — ключ до таємниць нашого субстрату". Етимологічні досліди (кн. І, Ню Йорк, 1966). „Нові знадоби до етногенези слов'ян та інших народів". Етимологічні досліди (кн. 2, Ню Йорк, 1967). „Наукова діяльність проф. П. Ковалева" (НТШ. Доповіді, ч. 29, Ню Йорк, 1969). З більших літературознавчих праць треба назвати його книжку „Пропащі сили", що вийшла накладом УВАН у Вінніпеґу в 1960 році.

Число статтей, оглядів та рецензій на літературні й мовознавчі теми, а також публіцистику годі тут перелічити, бо їх дуже багато. Ми тільки вкажемо на основні наукові зацікавлення Ювілята. Глибоке наукове знання, яке він здобув в Аспірантурі, дало йому підставу і ґрунт звернути головну увагу на історію української літературної мови, яку він опрацював і видав у двох томах під назвою „Українська літературна мова". Перший том вийшов у 1955 році.

Головна заслуга автора, що він кладе в основу лише українську літературну мову (без старослов'янської), починаючи з XVII-XVIII ст., коли з'явились перші твори, писані українською мовою. Раніше українська мова була лише розмовною.

Саму клясифікацію історичних періодів він подає за іншим принципом, поклавши в основу два показники — жанрово - функційний та якісно - стилістичний. Це цілком нова клясифікація історії української літературної мови.

Другий том під цією ж назвою вийшов у 1962 році. Він присвячений боротьбі за українську літературну мову в українській державі 1917-1920 рр. Цей том цілком відмінний від тих, що вийшли на Україні останнім часом, зокрема „Курс" за редакцією І. Білодіда та „Нарис" П. Плюща, що всі ці моменти обминають.

Увесь матеріял, що його автор подає в другому томі, має велике історичне значення, як правдиві факти з життя українського народу та його мови. Особливо цінним у цьому томі є критичне ставлення автора до питань з українського мовознавства, граматики й правопису, з підкресленням неправильного підходу до розуміння деяких мовних явищ, як, напр., ототожнення звука і літери тощо. А звідси й неправдиві висновки.

В зв'язку з історією української літературної мови проф. В. Чапленко подає аналізу мови окремих письменників, зокрема мови М. Гоголя, висловлюючи жаль, що в силу політичних і культурних умов М. Гоголь примушений був стати російським письменником. А його мова цілком відмінна від мови інших російських письменників, як свідчення „болючої покути за зраду свого народу".

Про мову „Слова о полку Ігоревім" проф. В. Чапленко пише, що тут є елементи Київської і Чернігівської областей; все це свідчить, що це пам'ятка київської культури, ближчої до української культури того часу, ніж до російської.

Останнім часом проф. В. Чапленко присвячує багато часу й уваги етимологічним дослідам, викладеним у книжках: „Нові знадоби" і „Адигейські мови". На підставі своїх дослідів у названих двох працях проф. В. Чапленко висловив новий погляд, нове відкриття, що процес слов'янської етногенези відбувся в умовах Сарматії (VIII-VII ст. до нашої ери). Тоді ж почали виникати діялектні відмінності серед слов'янських мов. А звідси у нього відпадає потреба шукати прабатьківщину слов'ян чи говорити про первісну одність слов'ян.

Після праці Ф. Філіна „Образование языка восточных славян" (М.-Л. 1962) названі дві праці В. Чапленка безперечно внесли в науку нові думки щодо походження слов'ян та їх мов. Це його заслугам треба завдячувати нове досягнення в мовознавстві про етногенезу слов'ян та інших народів.

Як бачимо з цих коротких відомостей, проф. В. Чапленко велику працю поніс на собі як письменник і як мовознавець. Про це яскраво свідчить бібліографія його праць. Для української філології це велике надбання. А українська літературна наука і мовознавство збагатилися ч и с ленними розвідками, статтями та книжками і новими відкриттями.

З таким солідним науковим багажем він прийшов до подвійного Ювілею — 70-річчя з дня народження і 50-річчя літературної і наукової творчости. Побажаємо нашому вченому Ювілятові ще багато років здоров'я та успіхів у праці на широкому полі української науки.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО „ДІЯЛОГ МІЖ БРАТАМИ"

Цікавий і щирий „Діялог між братами" може бути дуже корисним у наближенні екуменічного думання мирян обох наших віроісповідань. Якщо і мені Хвальна Редакція „Свободи" дозволила б висловити скромну думку відносно цього діялогу, то було б дуже побажаним, щоб автори діялогу відповідали взаємно і безпосередньо на всі зауваги чи коментарі, а не промовчували деякі з них. Бо тоді дехто з читачів може таке промовчування сприйняти чи інтерпретувати неправильно, як нещирість чи ігнорування думок співдискутанта.

І так, наприклад, хотілося б послухати думку Брата Католика на твердження Брата Православного у „Свободі" з 5 серпня, де Православний Брат пише: „.... наші Церкви — Православна і Католицька — мають далеко більше спільного між собою, як, скажімо, римо - католицька і лютеранська, методистська чи інша". Вислів „інша" міг би бути евентуальним запрошенням Брата Католика доповнити це речення своїм поглядом та схвалити його чи заперечити. Якщо мені можна свої „два центи" докинути до цієї думки, то я уважаю, що під обрядовим і в такій самій мірі національним оглядом мені, як українському католикові, Українська Православна Церква у великій мірі ближча, як Римо - Католицька Церква, де обрядові відправи дуже відмінні від наших, ну і мова чужа.

Також на твердження Православного Брата про гарні заходи Архиєпископа Мстислава відвідати останній Ватиканський Собор принаймні у формі приватного обсерватора ми, українські католики, можемо також почванитись недавньою заявою Митрополита Германюка, а саме: „Бажаймо патріярха одні і другі. Щоб на соборі православний патріярх чи католицький патріярх говорив в імені українців, і щоб не репрезентували нас вороги".

Далі, твердження Брата Католика про „дивовижність" назви „Греко - Католицька Церква" може є надто різким, хоч в дійсності він управедливлює своє твердження тим, що нам цю назву накинено і що ця назва не українського, а австрійського походження і т. д. Ми не хочемо тут заперечувати цих тверджень. Погоджуємось, що Українська Католицька Церква звучить більш „рідно", як „Греко - Католицька Церква", особливо у теперішньому нашому положенні. Натомість в інтересі правди треба ствердити, що цю назву „Греко - Католицька Церква" ми так дуже зберігали та цінили до закінчення другої світової війни, а також були переслідувані за віровизнання, пов'язане з приналежністю до цієї Церкви та уболівали зневагою цієї Церкви. Прикладів непотрібно наводити.

Усім відомо, що від самого початку зазначається в християнстві поділ на дві частини: на грецький і римський круг. На такі два культурні круги ділилася і давня Римська держава. У західній частині (по Італію) переважала культура Риму, на сході всевладно володіли грецький дух і грецька мова. І та грецька культура мала абсолютний вплив на всі сусідні народи під оглядом не тільки віри, але також мистецтва та архітектури, які то чинники в тому часі своїм рівнем перевищували західнє образотворче мистецтво і архітектуру.

Ми, українці, чи тоді ще русини, прийняли віру за твердженням більшости наших істориків з Візантії, отже візантійський — грецький обряд, і цей самий обряд залишився у західній Україні після Берестейської Унії. Тому вислів „греко" споріднений із джерелом прийняття нашого церковного обряду, а „католицький" — це від латинського слова „католікус" — вселенний. Отже, надто великої дивовижности тут немає. Адже усі римо - католики всіх національностей не добачать дивовижности у „римо - католицькій" назві їхньої Церкви.

Обом авторам діялогу належить справжнє признання, бо діялоги такого роду підкреслюють підметність та статочність висловів доброї волі, яка може колись доведе нас до релігійного об'єднання.

Любомир Наливич
Ірвінгтон

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Софія Наумович

БЛАЖЕННІШИЙ НА ВІДВІДИНАХ У ФРАНЦІЇ

Від Редакції; Після справді історичних відвідин Первоієрарха Української Католицької Церкви Верховного Архиєпископа і Кардинала Йосифа Сліпого українських поселень в Америці, Канаді, країнах Південної Америки та Австралії і Нової Зеляндії два роки тому й опісля українців в Німеччині, Еспанії й Англії у половині цього року він відвідав українців у Франції. Ряд вісток і репортажів пера Софії Наумович про ці відвідини вже були надруковані в „Свободі". Тепер друкуємо чергові репортажі, які закінчують опис тих історичних відвідин.

(1)

Після відвідин Блаженнішого у супроводі Кир Володимира та проф. О. Кульчицького в Католицькому університеті Парижу на вул. д'Асаз та у Слов'янському Інституті на вул. Мішле, де вітали їх ректор монс. Отман та віцеректор і професори, як теж головний директор Інституту та бібліотекар, — наш невтомний Кардинал приїхав до резиденції Владики В. Маланчука до Венсену, де чекали на нього представники українського громадянства, щоб цим разом без чужинців побути з нашим Ісповідником.

Як тільки під'іхало авто з Блаженнішим, присутні уставилися у городчику перед будинком, де світливець зробив спільну знимку, а майстер церемоній, ред. Володимир Косик, представив високому гостеві наших громадян. Після цього всі подалися до вітальні, де Кир Володимир розказав, як то кожного року сходяться сюди всі представники організацій, без огляду на політичні переконання, з нагоди Нового Року та ім'янин Екзарха, щоб не тільки скласти йому побажання, але й спільно обміркувати різні культурні та політичні питання, що їх підказує життя. „Сьогодні це наче другий Новий Рік нового десятиріччя Екзархату, започаткований такими дорогими відвідинами. У цій нашій скромній обителі до речі буде висловити подив для всіх тих подвигів, що ви їх доконали на волі за такий короткий час: будуєте собор св. Софії у Римі, скликаєте собор єпископів, вирішуєте важливі справи нашої Церкви, що матимуть історичне значення, а саме справу Патріярхату. Молимо Бога, щоб усі ваші почини вам щасливо вдалися на славу і добро нашої нації. Бажаємо вам теж, щоб тих пару тижнів у Франції ви перевели у здоров'ї та з дрібкою радости і задоволення. Хай Господь дозволить вам скріпити нашу і вселенську Церкви. На многая літа!"

Усі присутні наче чекали цього заклику і разом проспівали многоліття, а сестри вгощали смачними перекусками і шампанським. Заступник голови УЦГК ред. Косик пояснив, що ця остання зустріч перед виїздом Кардинала на дальші провінції має дещо відмінне значення від попередніх. Тому він бажає представити нашому Гостеві стан організованого життя українців Парижу, коротко характеризуючи діяльність усіх 19-ти товариств і установ.

Після цього о. шамб. Михайло Левенець зробив підсумки усіх „дарів любови", що їх склали наші люди у Франції на потреби творчих дій Кардинала. І так, як чисельність українців перевищила найсміливіші сподівання, так і сума понад 300 000 франків робить честь жертовності нашої небагатої громади.

Представниці Союзу Українок Франції — голова Анна Пастернак та членка Марія Любінецька, піднесли Кардиналові оригінальний дарунок — різьблений керамічний хрест, виконаний мистцем Юрієм Кульчицьким за зразком оригінального хреста з XV ст., вкладений у коробку, яку виконала п-і Любінецька, вживши на цю ціль вишивану скатерть з Лізіє. Цей дарунок викликав захоплення у присутніх і в самого Кардинала, який цим разом найбільше уваги присвятив жінкам: Управі Союзу Українок, що явилася майже у комплекті, пані Киретюк, директорці українського відділу в ОФПРА (міністерство еміґрації), паням Л. Кульчицькій і С. Вітошинській, заохочуючи їх надалі займатися культом Анни Ярославни, та Сестрам Служебницям, розпитуючи їх про школу.

Останнє слово Кардинала сповнило радістю і гордістю серця українців у Франції: „Я дуже радий, що маю ще одну нагоду поговорити з речниками української громади Парижу і Франції. Зокрема, дуже мені приємно, що я був приневолений змінити думку про вас, яку мав перед виїздом сюди. Мені говорили, що українці тут слабі, розбиті, розсіяні, що немає між ними зв'язків. Тим часом, відколи перебуваю тут — від 8 до 21 липня, мушу признати, що моє загальне враження дуже додатнє так у Парижі, як і на провінції. Всюди, де я перебував, наші люди зорганізовані, проводять різні дії соборно, культурно та втішаються прихильністю господарів. Там у краю ми по тюрмах і засланнях навчилися багато дечого прощати одні одним, то й тут на еміґрації не слід звертати уваги на дрібниці, що роз'єднують.

„Париж — світове місто, тут рішалася доля різних народів, у тому числі й нашого. Від королеви Анни до атентату на Головного Отамана Петлюру! Вам тут треба збудувати свою церкву, бо ця хоч гарна і на доброму місці, але не власна, і домівки на сходини теж вам треба, бо це має велике значення. Це дуже добре, що сходитеся у вашого Владики раз на рік, дай Боже, щоб ви сходилися частіше, бо це підтримує ваш духовий зв'язок. Крім того ви втримуєте зв'язки з Мюнхеном — через ваших професорів, з Мадридом, Лондоном, представники яких тут були недавно — і це дуже-дуже потрібне. І ще вам скажу, — не ображаючи Америки і Канади, — видко, що у вас висока культура, що ви чогось навчилися від ваших висококультурних господарів, і думаю, що залишите тут дещо по вас, бо ми мусимо всюди залишати плоди нашої праці. Мазепа програв війну, але його ідея залишилася.

(Продовження буде)

КОРОЛЕВА УКРАЇНСЬКИХ ОСЕЛЬ

(Репортаж із Оселі УН Союзу „Союзівки")

Скільки „Союзівці" років? Що тут було колись, серед розлогих, замріяних зелених гір? Індіяни яких племен проникали в далекі лісові нетрі? Які звірі пили чи й п'ють джерельну воду біля майже 100-стопового союзівського водопаду?

Здається, ніхто не знає краще історії „Союзівки" як її незмінні директори, керівники й працівники: п. Володимир Квас, який головно опікується гостями й персоналом цієї великої Оселі, та п. Данило Слободян, який більше уваги приділює технічній частині господарства. Турбот у них стільки, як у директорів великої фабрики чи якогось іншого підприємства і — не менше — любови до справи, якій посвятились.

А скільки років „Союзівці"? Це залежить. Для маленького, з круглими щічками, Івасика з Канади, „Союзівка" лише розпочинається, бо він тут з батьками й дідусем вперше. Для загартованих юнаків - атлетів, засмаглих на підгірському сонці цієї Оселі. „Союзівка" завжди молода, бо молоді вони самі, хоч знають її вже від років. Для брата покійного президента УНСоюзу сл. п. Дмитра Галичина, п. Івана Галичина, який прибув сюди відпочити, „Союзівка" це ціле море спогадів. Для п-ва Турянських із Ню Йорку, відомих українських меценатів, ця Оселя стала незамінною частиною їхнього відпочинку, землею України, для д-ра Р. Смика з родиною, з Чикаґа — це затишна оаза відпочинку...

Власне, мабуть, найголовніше значення і найважливіша риса „Союзівки" — це її українськість і універсальність, дух товариської соборности, та ще важливіше — її роля містка для всіх українських поколінь з Америки й Канади. Тут, у затишку могутніх дерев, під спів радісних птахів і щебіт дітей улітку, під завивання метелиці взимку, коли особливо приємно посидіти біля палаючого комина (або ж промчатись на лижвах — залежить, що кому, Оселя потурбується про кожного), в золотому осінньому цумі і в радісному пробудженні весняної природи, — українці різних країн, земель, держав, звань, поколінь приходять до спільної точки опертя: це мініятюрна Україна на американській вільній і багатій землі. Для багатьох дітей саме тут розпочинається видиво України, увиразнюються те, про що вдома, в задушному місті, розповідали турботливі про долю молодшого покоління батьки. Для сотень і сотень української молоді тут не лише відпочинок та розвага, своє середовище, спорт і забава — „Союзівка" для багатьох молодих українських родин стала тим щасливим місцем, тією точкою опертя в житті, від якої прослались широкі й далекі дороги молодечих знайомств, а потім і молодого родинного життя.

„Союзівка" не старіється.

Це не означає, що її не треба де-не-де підновляти (директори Оселі скажуть вам про це найкраще) чи розбудовувати, але ця Оселя не старіється і не може старітись: щороку сюди прибувають, мов нескінчені морські хвилі, сотні й сотні дітей, школярів, учнів і учениць, студентів і студенток, — курсантів. Щороку сюди прибуває з батьками чи й без них молодь. Як за такого свіжого допливу крови старітись?

Здається, й найголовніше завдання перед Екзекутивою Українського Народного Союзу, як і перед дирекцією Оселі, власне й полягає в тому, щоб „Союзівка" була сталим, постійно атрактивним центром для молоді.

Уявіть, читачу, на хвилинку, як багато придбала Америка і вільна українська спільнота — а та навіть і український народ на Рідних Землях, задяки тому, що за 17 років провадження Курсів Українознавства тут пройшли солідне навчання української мови, історії, культури, мистецтва дотепер уже 870 юнаків і дівчат! З гордістю розповідає про це директор Курсів проф. д-р Василь Стецюк та його колеги по цьогорічній виховній праці, викладачі різних предметів: проф. Іван Бляшак, проф. Лідія Фарміґа, мистець Слава Геруляк, учителька музики й українського співу Тамара Ващук, учитель нашого народного танку Володимир Бакад; якому допомагає молодий майстер танцю й балету Роман Строцький. Колишні випускники Курсів Українознавства на „Союзівці" є нині викладачами й професорами вищих шкіл у Америці й Канаді, на відповідальних постах у війську, в промисловості тощо. Молоді помічниці професури на Курсах, Аня Дидик і Константин Ваньо — це також студенти, з великими перспективами на майбутнє. Саме того кінця тижня курсанти вибрали головою студ. самоуправи П. Піньковського з Елізабету. Дуже добре, що проф. В. Стецюк з минулого року до програми цих Курсів додав ще й „Історію української еміґрації в Америці". З неї молодь багато довідується про те, хто вона і чиїх батьків діти. Студенти цікавляться викладами, захоплюються відомостями про тисячолітню українську історію, про українців і українок — королів на престолах інших держав.

Чи молодь шукає на „Союзівці" лише відпочинку й товариської розваги? Здається, ні. Українська молодь ,яка виростає в складних сучасних обставинах американського чи канадійського життя (а ті обставини не раз пропонують десятки кривих і косих доріг), женучи автом чи автобусом до цієї Оселі — шукає тут перш за все сама себе. Добрий обід подають і в іншому доброму ресторані. Сонце над головою є й поза „Союзівкою". Але тут є щось те, чого наша молодь, у своїй добрій, ідеалістичній частині, шукає: свого товариства, знайомств та пізнання себе. Не раз чути з її уст англійську мову, але в розмовах із старшими чи на згадуваних Курсах, а часто й між собою — чути мову українську. Українка з Венесуелі прибула на „Союзівку", щоб там на Курсах і в рідному оточенні вивчити українську мову. Це — двокультурні і двомовні молоді українські люди, які бажають бути собою. Вони знають, що не стануть ірляндцями чи італійцями, й вони того не бажають. Вони горнуться душею до свого середовища, вважаючи його рідним, своїм, де є місце для себевияву і самоутвердження.

Чи у зв'язку з цим може здатись заважкою проблема додаткових коштів-вкладів, якщо це потрібно, в розбудову „Союзівки"? Напевно, ні, бо розбудова, зрештою, кожної української Оселі — це розбудова нових поколінь і зміцнення всієї української спільноти.

Немає чого дивуватись, що оркестра „Союзівки", під керівництвом п-і Ірини Біскуп, яка приграє до танцю вечорами в понеділки, середи і п'ятниці (в суботу приїздить із Ню Йорку відома „Амор"), часто виконує не тільки українські, а й американські, канадійські, латинські танці. Їх люблять і знають українці середнього й молодшого поколінь. Бажаючі старші не мали б великого труду дечого підучитись. Також і частині молоді не важко було б підучитись танцювати вальса чи танго. Варто було б на загальноприйняті клясичні танці трохи звернути уваги й показувати їх молодшим. В такім поєднанні модерної й клясичної танцювальної музики — є щось більше, ніж звичайні собі танці: в тому лежить спільність, єдність ритму, загальне задоволення з таких вечорів.

Почуття „єдиної родини" на Оселі виробляється з допомогою користування українською мовою, рідних Богослужень, виявами зрозуміння до дітей і молоді третього чи й четвертого поколінь, яким важко по-українському говорити, та багатьма іншими, часом малопомітними заходами, навіть українськими мелодіями й піснями під час обідів та забав. Це почуття „єдиної родини" потім виноситься з „Союзівки" й обертається в цементуючий дух для спільноти, яка не втопиться в чужому морі, бо має власне місце під сонцем, власне обличчя, зацікавлення й осяги. Саме таких і шанує навколишній світ.

УНСоюз і управителі „Союзівки" виявляють багато зрозуміння до проблем підростаючої молоді. Ось типова програма тижня на „Союзівці", з якої видко, що молодь, як, самозрозуміло, і старші, знайдуть тут завжди поєднання приємного з цікавим і корисним:

Понеділок — прогулянка по „Союзівці", для кращої орієнтації гостей. Це добре, бож можна й заблудитись спочатку в алеях з високих дерев, за якими серед надзвичайної тиші ледве видніють: „Гостинниця", „Київ", „Чернівці", „Захист", „Ворохта", „Полтава", „Львів", „Веселка"... Увечорі в понеділок — товариська зустріч „Будьмо знайомі", на плятформі біля „Веселки", з шампанським, к о р откою програмою, знайомствами й приємною розмовою;

Вівторок — увечорі демонстрування кінофільму;

Середа — мистецька програма й вечірня забава з оркестрою „Союзівки" під керівництвом п-і Ірини Біскуп;

Четвер — цікава ватра та розваги при ній, часто силами молоді, яка працює під час сезону на „Союзівці";

П'ятниця — товариська зустріч (або прощання, коли хтось виїздить) у Клюбі „Веселка" та забава з оркестрою;

Субота — культурна імпреза о 8:30 вечора і багатолюдна забава;

Неділя — Служби Божі о 11 год. ранку в Каплицях напроти віллі „Київ", а пополудні й увечорі — культурні імпрези.

Під знаком уваги за фізичний розвиток і культурний відпочинок налагоджене на „Союзівці" й спортивне життя. До послуг зацікавлених тут: 5 тенісових кортів, майданчик для відбиванки, кошиківка, футбол, купальні басейни, столова сітківка та організовані прогулянки на природу, до цікавих недалеких печер тощо. На новому майданчику для кошиківки цього літа роїться від молодих гравців.

Не забули управителі Оселі, очевидно, і про наймолодших гостей. Для них є Дитячий Майданчик поблизу „Веселки", з трьома гойданками для малят, трьома — для старших дітей, з піском для забави, а взимку — з ковзанкою.

Є між старшими і частково між студентами бажаючі прочитати книжку, переглянути „Свободу". Для них є затишна Б і б ліотека. На жаль, у ній занадто мало українських книжок. Але й їх можна прочитати, купивши в сусідній із Бібліотекою крамниці: там досить великий вибір видань для старших і для дітей; там же — українська кераміка, образи сучасних мистців, платівки тощо.

„Союзівка", природня річ, дбає про рекляму. В канцелярії, де вас привітно зустрінуть і де секретарки володіють однаково українською і англійською мовою, дадуть різні двомовні друки — інформації про Оселю. Один із буклетів з написом „Нема то, як на Союзівці", прикрашений портретом студентки-красуні, цьогорічної „Місс Союзівки" п-и Ірини Фтомин. Вабить очі багатокольоровий двомовний буклет, з багатьма ілюстраціями з будов, світлинами з життя „Союзівки", під назвою „Оселя Українського Народного Союзу" — „Союзівка", з гуцулом - трембітарем на тлі гір. Такий же силует гуцула - трембітаря побачать подорожні, починаючи від Кергонксону, звідки біжить до Оселі чарівна лісова дорога, повз приватні віллі, переважно українські, аж до виїзду на пагорб, де слоґан „Нема то, як на Союзівці" повністю себе оправдує.

Кінопродуцент п. Ярослав Кулинич за десяток років зняв чимало документальної кінострічки на „Союзівці", з нагоди різних з'їздів, конгресів, святкувань дня Тараса Шевченка, чий пам'ятник височить на горбку серед зелені, спортивних змагань. Чи не варто було б зорганізувати фестиваль — перегляд тих кінофільмів? Зустріли б багато знайомих, і таких, що вже відійшли, і таких, що вже підросли... Багато із „союзівців" пам'ятають с и м патичного пса „Чемного", за яким усі шкодували і який також зберігся на кінострічці... Але тепер по розлогих просторах цієї Оселі так же впевнено і так же лагідно походжає наступник „Чемного" — „Чемна"...

Зранку впарі із щебетом птахів чути й щебіт найкращого, що мають люди — дітей.

У тому щебеті — майбутнє і цієї Оселі, і Українського Народного Союзу.

„Союзівка" не сміє старітись, і вона не постаріється.

Л. П.

Безладдя в місцях відпочинку в Україні

Київ. — Більше й більше бруду та сміття, яких ніхто не хоче прибирати, назбирується в місцевостях над Чорним морем, де відпочивають сотні тисяч громадян, так зв. „неорганізованих", які не перебувають в санаторіях і на курортах. Над Чорне море влітку старається приїхати молодь та батьки з родинами, за власні гроші. Вони спиняються в приватних помешканнях, терплять невигоди, але зате мають чудове море та бездоганне морське повітря, насичене киснем, адже в Чорному морі багато рослинности. Однак, про ті сотні тисяч відпочинковців „на власну руку", ніхто по-справжньому не дбає, ні в районі Одеси й Лиманів, ані біля Очаківа, Рибаківки і в ін. прибережних місцевостях. У Рибаківці, де влітку збирається понад 30 000 відпочинковців на власну руку, „сміття, як правило, не прибирається, беріг поступово захаращується різним мотлохом". У крамницях „не завжди можна придбати купальники, пляжні костюми, легке взуття, сувеніри, книжки, газети... На місці важко одержати посуд, човен, транзисторний радіоприймач, навіть плитку на керогаз, не кажучи вже про похідну газову плитку", інформує „Радянська Україна" з 4-го серпня. Відпочинковці-рибалки ловлять рибу і не мають що з нею зробити. Найгірше ж чекає тих людей у кінці: по 3-4 дні вони штурмують залізничну станцію та автобуси й не можуть виїхати, бо не вистачає квитків: „У касах одна відповідь „Квитків немає". Лишається одне: виходити на шлях і „голосувати". Коли ти сам — це так-сяк, а якщо з дітьми?" Також у м. Миколаєві на залізничному вокзалі немає ніяких написів-пояснень, як і коли можна їхати до таких відпочинкових місць, як Очаків, Коблеве, Рибаківка й ін.

В Ню Йорку влаштовано дві виставки Архипенка

(Закінчення зі стор. 1-ої)

краю, як Архипенко. Так і критики з нагоди цих двох виставок ставлять творчість Архипенкових европейських років вище між його творчість періоду американського. Вину за це кладуть вони на брак власних американських традицій у скульптурі та на змінність усяких модних напрямків, що якоюсь мірою відбилися і на творчості Архипенка. Найсильніші речі Архипенка це ті, що постали в межах кубістичної і конструктивістичної дисципліни, від якої він у деяких періодах своєї американської т в о рчости відступав, культивуючи моделювання радше безформних мас. Одначе критика відзначає той факт, що Архипенко в останніх роках свого життя був творчо незвичайно активний і в багатому відвоював свої передові позиції в світовій скульптурі.

Треба відмітити дбайливо виданий каталог виставки в галерії Даненберга, з бездоганно поданою біографією мистця, від перших виступів на виставках в Україні 1906 року. Згадана і його участь на Світовій виставі в Чикаго в Українському павільйоні 1933 року. Зате в каталогу і плякатах на виставці Музею Модерного Мистецтва існує деяка плутанина: в одному місці написано, що Архипенко „від початку до кінця був українцем", а в другому, що він „народився в Росії". Автор цих рядків уже звернув увагу директорові музею Вільсмові С. Ліберманові на цю неконсеквентність, і плякати будуть передруковані, а другий наклад каталогу справлений. Це важливе остільки, що виставка Музею Модерного Мистецтва буде показана також в інших музеях ЗСА і Канади.

Тут ми хотіли б згадати, що Український Інститут Америки в Ню Йорку, дожиботним членом якого був Архипенко, має в пляні влаштувати ще цього року ретроспективну в и с тавку творів Архипенка, що знаходяться в українських колекціях. В українських руках в Америці є до 70 творів нашого мистця, і показання їх та складення основного каталогу стає справою великої важности, тим більше, що це все твори придбані безпосередньо від мистця, а не копії, які останніми роками появилися в американських ґалеріях. Американські мистецькі кола вже виявили зацікавлення цією виставкою. Навіть на Україні, хоч і не допущено до видання заповідженої монографії Архипенка пера В. Коротича, в 4 томі „Історії українського мистецтва" поміщено репродукції трьох скульптур нашого мистця та обережну спробу вияснити його мистецтво. Все це вказує на те, що мистецтво Архипенка залишиться актуальним не менш, як за його життя.

С. Гординський

Зі смутком повідомляємо Друзів і Знайомих, що дня 19-го липня 1970 р. по важкій недузі відійшов у Вічність, на 81-му році життя, наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО і ВУЙКО

бл. п.

Інж.-Лісник ОСТАП БОБИКЕВИЧ

ПОХОРОНИ відбулися дня 23-го липня 1970 р. в Мюнхені на українській частині цвинтаря "Waldfriedhof".

Горем прибиті:

СОФІЯ — дружина
д-р ЄВГЕН — син з Родиною
ІРИНА ЧУМА і ОЛЬГА ГАСЬКА з Родинами — сестрінки
Близька і дальша Родина в Европі і Америці

Просимо про молитви за спокій Душі Покійного.

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що дня 17-го липня 1970 р. відійшла від нас у Вічність в Бережанах, Зах. Україна наша Найдорожча МАМА

бл. п.

СОФІЯ з ЛИСЯКІВ ШАФРАН

проживши 78 років.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА буде відправлена в П'ЯТНИЦЮ, 14-го СЕРПНЯ 1970 р. о год. 8-ій рано в церкві ЧЕСНОГО ХРЕСТА, 31-12, 30th St., L. I. City.

Горем прибиті:

ЄВГЕН — син
ҐЕРДА — синова
СОНЯ і БОРИС — внуки

З великим жалем та болем повідомляємо отсим Кревних та Знайомих, що дня 24-го липня 1970 р. відійшла у Вічність наша Невіджалувана

СЕСТРА, ТЕТА та БАБУНЯ

бл. п.

СТЕФАНІЯ СОЛОВІЙ ГРИНЕВИЧ

літ 68, вдова по бл. п. Юліяні — надконтрольорі пошти у Львові.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в Балтимор — Куртіс Бей та у Філядельфії на українському католицькому цвинтарі на Факс Чейс, у вівторок, 28-го липня того ж року, при участі 8 священиків та великого числа рідні, гостей та парохіян з Балтимор.

Про це повідомляють, горем прибиті:

брати: о. ВАСИЛЬ СОЛОВІЙ — парох та Крилошанин Митр. Капітули у Львові
мгр. МИРОН СОЛОВІЙ
братанки: ОЛІМПІЯ ГАЙДУЧОК, з сином БОРИСОМ, невісткою СУСАНОЮ та дочками: МАРІЄЮ та АРЕТОЮ
АЛЕКСАНДЕР СОЛОВІЙ з жінкою ЗЕНЕЮ
МАРІЯ ЮРЕВИЧ з мужем ВОЛОДИМИРОМ та дочками: ХРИСТИНОЮ і ОЛЕНОЮ
ТЕРЕНЯ ЦАРИК з мужем ТЕОДОРОМ та дітьми: СОФІЙКОЮ, НЕСТОРОМ і НАТАЛКОЮ
на Україні: братанич ОРЕСТ з родиною
сироти по пок. братаничу МИКОЛІ
братова ОКСАНА, вдова по о. деканові Богдані з дітьми та внуками

П'ятдесятлітній ювілей священства о. Євгена Мацелюха

Стетен Айленд, Н. Й. 10-го травня Укр. Кат. Парохія св. Тройці на Стетен Айленді відзначила 50-літній ювілей священства о. совітника Євгена Мацелюха.

Святу Літургію відслужив Ювілят в сослуженні оо. Володимира Гавліча, ЧСВВ, та о. Іларіона Бенедикта, ЧСВВ. Предсідаючим був ВПреосв. Владика Шмондюк зі своїм канцлером Впреп. о. шамбеляном Ем. Монастирським. Проповідником був парох Брукльна-Північ Впр. о. совітник Микола Вояковський. Світське духовенство було заступлене Впр. монсіньйором о. Д. Греськом.

Святкування ювілею було не лише висловом пошани Ювілятові, але і виявом великої пошани для українського священства взагалі, бо наші священики були не лише духовими провідниками, але також і національними на рідних землях, як це підкреслювали у с в я тковних промовах.

Від друзів юних днів та товаришів зі шкільної лавки української гімназії в Тернополі говорив д-р Василь Палідвор, який оповідав, чим жила українська молодь 50 літ тому. Від Екзекутиви УККА вітав Ювілята д-р Володимир Душник. Від Екзекутиви „Провидіння" говорив головний контролер інж. Лев Пришляк. Від Укр. Народ. Союзу промовляла головна радна пані О. Демидчук, яка рівночасно репрезентувала з п. Лесею Течко і Союз Українок. Були й інші привіти. Шкільна дітвора під мистецькою кермою учительки Варі Левинської та диригента Степана Хандоги попописувалась співами та деклямаціями дітей. В мистецьку програму включилися сольовими піснями внуки Ювілята, а саме армійський адвокат сотник Ігор Котлярчук та його брат Лесь. Від парохії Ювілятові зложив побажання д-р Богдан Левицький, який подякував йому за десятилітню працю та за викінчення будови нової церкви.

Заключне слово виголосив Впреосв. Владика Йосиф Шмондюк. Він вказав, що наша Церква в діяспорі має менше труднощів та внутрішніх розхитань, як інші національні Церкви в лоні Католицької Церкви, а все 'те завдяки великому прив'язанню нашого народу до церковних та народних традицій. Заскорі реформи в інституції часом разхитують основами самої інституції. Велику частину своєї промови Владика присвятив Блаженнішому Кардиналові Йосифові Сліпому, як сучасному мужеві Божого Провидіння. Промову Владики авдиторія прийняла ентузіястично довготривалими оплесками та повстанням з місць.

Мотором світських святкувань був парохіянин мистець проф. М. Мороз, який почав свою ролю тим, що молитовно та миловзучно в церкві читав „Вірую". Він підніс Ювілятові в подарунку образ, ним створений, що зображає місцеву церкву. М. Мороз, як сам себе назвав був „асистентом тостмайстра", бо головним тостмайстром був незрівнянний в експресії „думок на часі" та народного гумору, сестрінок Ювілята о. д-р Володимир Гавліч, ЧСВВ. Від трьох українських архиєреїв наспіли привіти - благословення, а саме від Кард. Йосифа Сліпого, Митрополита Амвросія Сеницина та Архиєпископа Івана Бучка. Владика Іван в день ювілею відслужив святу Літургію в Римі на інтенцію Ювілята та цілої парафії. Щоденник „Свобода" виявив повне зрозуміння для ролі українського священика патріота в процесі збереження української субстанції та національної ідентичности в діяспорі.

За це Парафіяльний Комітет щиро їй дякує.

Членами Комітету були: пп. І. Гранківський, М. Богдан, В. Баран, М. Заяць, Г. Борона, М. Грицина, І. Геба, Б. Геба та В. Карванович.

Б. Л.

Режимні літературознавці виступають проти „регабілітації" В. Винниченка в УССР

(Закінчення зі стор. 1-ої)

письменника обвинувачують нас у недооцінці творчості Винниченка, всіляко перебільшують її вартість. Тим часом незаперечним фактом є те, що переважна більшість написаного Винниченком на сьогодні втратила будь-яке громадське та ідейно-художнє значення. Не говоримо вже про те, що наш народ має право карати забуттям твори Винниченка-письменника і цілковитою зневагою Винниченка-політика, який не тільки розійшовся із своїм народом у найвідповідальніший період його історії, а й очолив сили, що виступали проти нього. Дотримуючись ленінської настанови про критичне використання культурних здобутків минулого, українські радянські літературознавці при вивченні письменників, зокрема таких, як Винниченко, об'єктивно оцінюють суперечності їхньої творчості, виступають як проти огульного відкидання, так і проти ідеалізації їхньої спадщини. А така тенденція до прикрашування Винниченка в літературному процесі початку XX століття, намагання розглянути літературну спадщину у відриві від його світогляду та антинародної політичної діяльності нерідко має місце. Вона наявна, зокрема, у вступній статті до нещодавно виданих у Братиславі вибраних творів письменника".

Перший Відділ ОДВУ відзначив на Оселі Ольжича своє 40-річчя

(Закінчення з 1-ої ст.)

Оселі на спільний обід. Голова 1-го Відділу ОДВУ п. Іван Іленко привітав зібраних і попросив до почесного столу о. Б. Левицького, д-ра Б. Гнатюка, голову ЦУ ОДВУ і ГУ УЗХ, на попередніх голів 1-го Відділу Теодора Музичку й Левка Куделю з дружинами. Про основання 1-го Відділу УВО-ОДВУ та його 40-річну діяльність говорив п. В. Різник, який довше зупинився над моментами основання Відділу полк. Є. Коновальцем, першим більшим громадським виступом Відділу, а це вдалим вічем у Асторії в дні 14 липня 1929 р., на якому головним промовцем був полк. Є. Коновалець, пращальним вечером у честь Полковника в дні 27-го липня 1929 р., коли то Відділ подарував Полковникові годинник, який найдено біля пошарпаного тіла полк. Є. Коновальця в Роттердамі, коли большевицька бомба вбила Голову Проводу Українських Націоналістів. Годинник цей допоміг вiзнати замордованого українського провідника, бо на ньому були вириті ініціяли полковника та напис „1-ий Відділ УВА в Асторії". Бесідник пригадав теж зворушливий момент, коли полк. Є. Коновалець заприсяг 14 основоположників Відділу в Асторії на український прапор із літерами УВО, який повівав на церкві св. Юра у Львові в десяту річницю Листопадового Чину 1-го листопада 1928 р., а який то прапор полк. Є. Коновалець привіз на переховання до ЗСА. В. Різник коротко перейшов працю Відділу за 40 років, згадуючи всі успішні акції, як і часи переслідування й занепаду та часи відродження по посиленні Відділу друзями по другій світовій війні.

Табори УЗХ на Оселі приготовили мистецьку програму. І як перша частина обіду була присвячена піонерам відродження українського народу, які зі зброєю в руках відроджували українську державність, так друга частина була присвячена піонерові відродження українського народу, о. Маркіянові Шашкевичеві, що словом і поезіями започаткував українське відродження на західних українських землях. Виступи дітячого хору таборів УЗХ, сольо таборовика Стефана Чаплинського з Аллентавну, гра на піяні маленької таборовички Роксоляни Яреми з Філядельфії та народні танки таборовичок захопили всіх, бо ніхто не сподівався, що за так короткий час можна з малими дітьми приготовити так вдалу мистецьку програму. Вдячність за це належиться комендантам таборів проф. О. Білинському та п-і Анні Зуб. Доповідь про о. Маркіяна Шашкевича виголосив о. Богдан Левицький, пригадавши зібраним про життя й успіхи Пробудителя Галицької Землі. Місцева газета „Таймс-Нюз енд Рекорд" з 3-го серпня помістила обширну статтю зі знімками про ці святкування.

Аґенти ЕфБіАй заарештували священика єзуїта Берріґена

Блок Айленд, Ровд Айленд. — Аґенти ЕфБіАй вкінці знайшли місце, де переховувався єзуїт о. Деніел Дж. Берріґен, який був засуджений до три і піврічної тюрми за те, що в 1968 році разом із протестантами проти війни у В'єтнамі напав був на бюро Уряду рекрутаційної служби в Кетонсвіллі, Меріленд, та брав участь у спаленні архіву цього бюра. Його молодший брат о. Філіп Ф. Берріґен вже відбуває шестирічну кару тюрми за цю саму провину. Його брат, 49-річний Деніел почне відбувати свою кару тепер в тюрмі в Люїсбурґу, Па. Він переховувався на острові в домі Віллієма Спринґфеллова, правника і світського протестантського теолога, противника війни.

ПОМЕР ОЛ. ГРИГОРОВИЧ, НЕВТОМНИЙ КУЛЬТУРНИЙ ПРАЦІВНИК

24-го червня 1970 р. помер в Гамілтоні, Канада, Олекса Григорович, член Українського Термінологічного Центру Америки. Сл.п. Олекса Григорович, широко відомий як український діяч-піонер Канади, мав за собою великі заслуги також в ділянці української наукової термінології. З його почину і при невтомній його праці розшукано та збережено для майбутности безцінні українські термінологічні видання, словникові матеріяли 20-их років, недоступні тепер в Україні, і постала одна з найбільших збірок українських термінологічних праць.

УКРАЇНСЬКІ ВЧЕНІ ВИВЧАЮТЬ ПОЛЮС

Представники Головної Астрономічної Обсерваторії АН УССР кілька років вивчають поведінку північного полюсу. Виявилось, на підставі давніших і сучасних спостережень, що він не стоїть на місці, а пересувається приблизно в межах 30 метрів. Лише компютерні обчислення дали такі точні висліди. Головна обсерваторія має свої приміщення біля Голосіївського лісу, поблизу Києва. Там працюють над вивченням проблеми руху полюсів чи бігунів директор обсерваторії Є. Федоров, молоді науковці В. Яцьків, С. Майор, А. Корсунь та ін.

ТАРЗАН. Ч. 6412. Наскакують на багатьох левів

Мамбо, провідник ловецької виправи батузів, раптом зупиняє похід... Як це бував серед високої трави, він занюхує гострий запах левів, які закрадалися...

Ми ніколи, дорогий Тарзане, не дійдемо до оселі лицючих мужів, коли ті ліниві мужчини батузі будуть зупинятися на відпочинок!

Мамбо каже, що в траві є леви, обабіч нас!

Гей, Мамбо! Бачу лева! Багато левів! Вони надходять!